

PREZES
REGIONALNEJ IZBY OBRACHUNKOWEJ
W KATOWICACH

Katowice, 24 marca 2022 r.

Znak: WK-610/38/4/21/22

Pan
Bernard Bednorz
Starosta Powiatu
Bieruńsko-Lędzkiego

Wystąpienie pokontrolne

Inspektorzy Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach przeprowadzili w dniach od 2 listopada do 23 grudnia 2021 r. kontrolę kompleksową gospodarki finansowej **Powiatu Bieruńsko-Lędzkiego** za okres od 1 stycznia 2017 r. do 23 grudnia 2021 r.

Ustalenia kontroli zawarte zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 25 stycznia 2022 r., którego jeden egzemplarz pozostawiono w jednostce kontrolowanej.

Poniżej przedstawiam poszczególne nieprawidłowości, wskazując wnioski zmierzające do ich usunięcia i usprawnienia badanej działalności oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowe wykonywanie czynności służbowych, stosownie do art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 2137 z późn. zm.).

W zakresie zamówień publicznych:

- *W 2019 r. przeprowadzono postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego, w trybie przetargu nieograniczonego na: „Uporządkowanie i zagospodarowanie terenu przyległego w ramach zadania: „Przebudowa budynku maszyn wyciągowych z przeznaczeniem na utworzenie Centrum Usług Społecznych Powiatu Bieruńsko - Lędzkiego” (oznaczenie sprawy: RZP 2/2019, RF272.6.2019), w którym zaniechano odrzucenia dwóch ofert, pomimo zaistnienia ustawowej przesłanki do ich odrzucenia, o której mowa w art. 89 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 90 ust. 1a, ust. 2 i ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. 2017 r. poz. 1579 z późn. zm.).*

Powyższe dotyczyło ofert:

- ✓ *złożonej przez KONSORCJUM FIRM: Przedsiębiorstwo Budowlane Mazur Sp. z o.o. Sp. k. – Lider; Firma Budowlana MAZUR Sławomir Mazur – Partner,*
- ✓ *złożonej przez Przedsiębiorstwo Wielobranżowe KONS-REM Kiteł Duda spółka jawna.*

Cena całkowita, zaoferowana przez ww. Konsorcjum Firm, wybrane następnie do realizacji zamówienia, wynosiła 1.202.085,97 zł brutto, natomiast cena całkowita kolejnej w rankingu ofert, oferty złożonej przez Przedsiębiorstwo Wielobranżowe KONS-REM wynosiła 1.506.422,55 zł brutto. Powyższe ceny były niższe o 30% od średniej arytmetycznej cen wszystkich złożonych ofert, która wynosiła 2.452.778,25 zł.

Zamawiający na podstawie art. 90 ust. 1 ww. ustawy, pismem z dnia 13 maja 2019 r. zwrócił się do ww. Konsorcjum Firm oraz Przedsiębiorstwa Wielobranżowego KONS-REM o udzielenie wyjaśnień oraz złożenie dowodów dotyczących elementów oferty mających wpływ na wysokość ceny. Wyjaśnienia i dowody winny dotyczyć w szczególności takich elementów, jak: oszczędność metody wykonania zamówienia wybranych rozwiązań technicznych, wyjątkowo sprzyjających warunków wykonywania zamówienia dostępnych dla wykonawcy, oryginalności projektu wykonawcy, kosztów pracy, których wartość przyjęta do ustalenia ceny nie może być niższa od minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie art.2 ust. 3-5 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, pomocy publicznej udzielonej na podstawie odrębnych przepisów, wynikających z przepisów prawa i przepisów o zabezpieczeniu społecznym, obowiązujących w miejscu, w którym realizowane jest zamówienie, wynikających z przepisów prawa ochrony środowiska, powierzenia wykonania części zamówienia podwykonawcy.

Wykonawcy, tj.: Przedsiębiorstwo Wielobranżowe KONS-REM oraz Konsorcjum Firm przedstawili ogólną argumentację o skalkulowaniu ceny na podstawie bogatego doświadczenia Wykonawcy, nie przedstawili jednak konkretnych założeń przyjętych do tej kalkulacji. Wykonawca Przedsiębiorstwo Wielobranżowe KONS-REM nie przedłożył żadnej dokumentacji. Złożone przez Konsorcjum Firm oraz Przedsiębiorstwo Wielobranżowe KONS-REM wyjaśnienia dotyczące konkretnych elementów oferty, mających wpływ na wysokość zaoferowanej ceny nie wskazują w jaki sposób została skalkulowana cena, jakie założenia Wykonawca przyjął do kalkulacji oraz co w niej uwzględnił. Z przedłożonej dokumentacji przez Wykonawcę Konsorcjum firm dokumentów wynikało jedynie:

- wykaz osób przewidzianych do realizacji ww. zadania wraz ze wskazaniem imienia i nazwiska oraz zajmowanego stanowiska, a Konsorcjum w swoich wyjaśnieniach wskazuje, że na efektywność prac ma wpływ zatrudniania jedynie wykwalifikowanych i doświadczonych pracowników, a wynagrodzenie jest akordowe, co powoduje, że wynagrodzenie pracowników jest wprost proporcjonalne do ilości wykonywanej pracy;
- wykaz sprzętu i maszyn, co ma być udowodnieniem przez Wykonawcę, że dysponuje nowoczesnym, ekonomicznym i oszczędnym a zarazem wydajnym sprzętem, gdzie może ustalić cenę jego pracy na konkurencyjnym poziomie pozwalającym na pokrycie kosztów, a stawki przyjęte dla sprzętu są niższe niż określone (brak jakichkolwiek wyliczeń);
- wypis z rejestru gruntów przedłożono na potwierdzenie, że baza logistyczno-magazynowa biura jest własnością wykonawcy i nie jest obciążona kosztami.

Na podstawie wyjaśnień nie można, nawet w przybliżeniu, ustalić ogólnego poziomu wynagrodzenia kluczowego personelu Wykonawcy lub kosztów roboczo-dnia poszczególnych osób przewidzianych do wykonywania niniejszego zamówienia. Wykonawca nie przedstawił żadnych szczegółowych wyliczeń oraz dowodów w tym zakresie. Nie można także stwierdzić, czy wobec osób wymaganych do realizacji zamówienia, określonych w SIWZ przez Zamawiającego oraz dedykowanych przez Wykonawcę do pełnienia kluczowych funkcji w tym zamówieniu, dochowany został obowiązek przestrzegania minimalnego wynagrodzenia za pracę. Wykonawca nie złożył w tym zakresie nawet ogólnego oświadczenia własnego, że wszystkie osoby, które zostały przewidziane do wykonywania niniejszego zamówienia, będą otrzymywały wynagrodzenie w kwocie nie mniejszej niż ustawowe stawki minimalnego wynagrodzenia. Wyjaśnienia Konsorcjum Firm w powyższym zakresie stanowiły jedynie jego własne deklaracje (oświadczenia Wykonawcy), które nie zostały poparte dowodami.

Zwrócenie się przez Zamawiającego do Wykonawcy o złożenie wyjaśnień należy rozumieć jako przyjęcie domniemania, że cena oferty jest rażąco niska. Wówczas ciężar wykazania, iż tak nie jest, spoczywa na wezwanym do złożenia wyjaśnień Wykonawcy, co wynika wprost z art. 90 ust. 2 ww. ustawy. Może on wykorzystać to wezwanie do obalenia domniemania w drodze złożenia odpowiednich wyjaśnień.

Tym samym, Przedsiębiorstwo Wielobranżowe KONS-REM jak i Konsorcjum firm, na których spoczywał ciężar dowodu, składając wyjaśnienia nie wywiązali się z obowiązku wykazania, że cena oferty została skalkulowana prawidłowo, a brak takiego wykazania jest równoznaczny z obowiązkiem odrzucenia oferty.

Zgodnie z art. 89 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy Prawo zamówień publicznych, zamawiający odrzuca ofertę, jeżeli zawiera rażąco niską cenę lub koszt w stosunku do przedmiotu zamówienia. Przepis ten obejmuje również sytuację określoną w art. 90 ust. 3 tej ustawy, gdy wykonawca nie udzielił wyjaśnień lub jeżeli dokonana ocena wyjaśnień wraz ze złożonymi dowodami potwierdza, że oferta zawiera rażąco niską cenę lub koszt w stosunku do przedmiotu zamówienia.

Wskazać należy, iż nie chodzi o złożenie jakichkolwiek wyjaśnień, lecz takich wyjaśnień, które w sposób nie budzący wątpliwości pozwalają na ocenę oferty pod względem zaferowania rażąco niskiej ceny. W art. 90 ust. 3 ww. ustawy jest mowa nie tylko o złożonych wyjaśnieniach, ale również o dowodach na ich potwierdzenie. Zamawiający odrzuca ofertę wykonawcy, który nie udzielił wyjaśnień lub jeżeli dokonana ocena wyjaśnień wraz ze złożonymi dowodami potwierdza, że oferta zawiera rażąco niską cenę lub koszt w stosunku do przedmiotu zamówienia.

Podkreślenia wymaga fakt, iż Zamawiający może wezwać ponownie do złożenia wyjaśnień tylko tego wykonawcę, który rzetelnie złożył pierwsze wyjaśnienia, a nie takiego, który uchylając się od udzielenia szczegółowych informacji i przedstawienia dowodów, złożył wyjaśnienia w sposób zdawkowy i ogólnikowy.

Zamawiający naruszył zatem art. 89 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 90 ust. 3 ww. ustawy poprzez zaniechanie odrzucenia oferty konsorcjum Firm, a naruszenie to miało wpływ na wynik postępowania.

Przyczyną nieprawidłowości było nierzetelne wykonywanie obowiązków przez członków komisji przetargowej.

- W zakresie realizacji w 2021 r. zamówienia publicznego pn.: „Modernizacja ul. Zamoście w Łędzinach” (oznaczenie sprawy: RZP 1/2021; RF.272.3.2021), dokonano nieuprawnionej zmiany umowy o zamówienie na podstawie art. 455 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 2019 z późn. zm.), pomimo nie spełnienia przesłanek dopuszczających dokonanie zmiany umowy w tym trybie. Zgodnie z tym przepisem, dopuszczalna jest zmiana umowy bez przeprowadzenia nowego postępowania o udzielenie zamówienia: jeżeli konieczność zmiany umowy spowodowana jest okolicznościami, których zamawiający, działając z należyłą starannością, nie mógł przewidzieć, o ile zmiana nie modyfikuje ogólnego charakteru umowy a wzrost ceny spowodowany każdą kolejną zmianą nie przekracza 50% wartości pierwotnej umowy.

Powyższej zmiany umowy dokonano w sytuacji wystąpienia okoliczności, które w przypadku starannej i rozsądnej oceny sytuacji można było przewidzieć.

W dniu 15 lipca 2021 r. Powiat Bieruńsko-Łędziński zawarł z wyłonionym w postępowaniu o zamówienie wykonawcą, tj. BERGER BAU POLSKA sp. z o.o. umowę na wykonanie

zadania: „Modernizacja ul. Zamoście w Lędzinach”. Do ww. umowy został zawarty Aneks nr 2, w którym zapisano: „Zgodnie z art. 455 ust. 1 pkt 4 ustawy PZP, na podstawie protokołu konieczności nr 3 z dnia 12.07.2021 r., w związku z powstaniem okoliczności, których Zamawiający działając z należytą starannością nie mógł przewidzieć, tj. niewłaściwym umiejscowieniem i wykonaniem istniejącego fundamentu słupa teletechnicznego, Zamawiający zmienia wynagrodzenie Wykonawcy uwzględniające koszt dodatkowych robót budowlanych o kwotę netto 8.025,97 zł, co stanowi 1,76% wartości pierwotnej umowy. Zatem § 7 ust. 4 otrzymuje brzmienie: „Ustalone w tej formie wynagrodzenie wykonawcy zgodnie z kosztorysem winno nie przekroczyć kwoty netto 525.847,53 zł słownie pięćset dwadzieścia pięć tysięcy osiemset czterdzieści siedem 53/100 złotych) powiększonej o podatek VAT (23%) w kwocie 120.944,93 zł, co stanowi ogółem kwotę brutto 646.792,46 zł”.

Nadmienić należy, że do powyższej umowy zawarto wcześniej Aneks nr 1 z dnia 8 czerwca 2021 r., którym dokonano zmiany umowy na podstawie art. 455 ust. 2 powyższej ustawy Prawo zamówień publicznych, a wartość dokonanych zmian wynosiła 61.438,37 zł netto, co stanowiło 13,46% wartości pierwotnej umowy. Zgodnie ze wskazanym przepisem art. 455 ust. 2 ww. ustawy, dopuszczalne są również zmiany umowy bez przeprowadzenia nowego postępowania o udzielenie zamówienia, których łączna wartość jest mniejsza niż progi unijne oraz jest niższa niż 10% wartości pierwotnej umowy, w przypadku zamówień na usługi lub dostawy, albo 15%, w przypadku zamówień na roboty budowlane, a zmiany te nie powodują zmiany ogólnego charakteru umowy.

Zatem wartość kolejnych zmian umowy dopuszczalnych na podstawie ww. przepisu jakich mógłby dokonać zamawiający nie mogłaby przekroczyć ogółem 1,54% wartości pierwotnej umowy. Wartość zmian dokonanych aneksem nr 2 wynosiła 1,76% wartości pierwotnej umowy o zamówienie na roboty budowlane.

Zgodnie z wyjaśnieniami pracowników, roboty zlecone wynikały z protokołu konieczności nr 3 i zostały zlecone na podstawie art. 455 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy i dotyczyły przebudowy drugiego słupa teletechnicznego. Jego położenie, zgodnie z dokumentacją projektową oraz pomiarami w terenie, nie kolidowało z projektowaną modernizacją drogi, niemniej w trakcie wykonania robót ziemnych odkryto, że fundament słupa teletechnicznego jest inny niż standardowy, a jego położenie uniemożliwia wykonanie bezpiecznego korytowania i zagęszczenia podłoża pod nawierzchnię drogi. Wynikła z tego konieczność jego przesunięcia. Wyżej wymienionych zakresów robót nie można było przewidzieć w dokumentacji projektowej bez ponoszenia nieuzasadnionych kosztów dodatkowych prac projektowych związanych z pomiarami terenowymi oraz odkrywkami.

W świetle powyższego nie można uznać, iż wykonanie zamówienia dodatkowego stało się konieczne na skutek wystąpienia sytuacji niemożliwej wcześniej do przewidzenia. Nieprzewidywalna sytuacja, z której zaistnieniem związana jest konieczność wykonania zamówienia dodatkowego, musi mieć charakter obiektywny i wynikać z przyczyn zewnętrznych, niezależnych od zamawiającego. Ma to miejsce w przypadku, gdy zamawiający, przy dochowaniu należytej staranności, na etapie przygotowania lub przeprowadzenia postępowania nie mógł przewidzieć konieczności wykonania określonych usług. Wystąpienie konieczności wykonania robót dodatkowych jest okolicznością nieprzewidywalną.

W przypadku, gdy Zamawiający zamierza skorzystać z możliwości wykonania zamówień dodatkowych, o których mowa w art. 455 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy Prawo zamówień publicznych, powinien udowodnić zaistnienie przesłanek tam wymienionych. Zamówienia

dotatkowe dotyczą nie sytuacji, która z różnych powodów nie została przewidziana przez Zamawiającego (czy projektanta – Prawo zamówień publicznych nie rozróżnia) chociaż mogła lub powinna była być przewidziana, lecz sytuacji nieprzewidywalnej - niemożliwej do przewidzenia, jak określa jasno ww. ustawa.

Aneks Nr 2 z dnia 15 lipca 2021 r. do umowy Nr RF/8/2021 z dnia 20 maja 2021 r. zawarł p. Bernard Bednorz – Starosta Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego oraz p. Konrad Mateja – Wicestarosta Powiatu.

Wniosek nr 1

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Starostwa Powiatowego w Bieruniu biorącymi udział w przygotowaniu i przeprowadzaniu postępowań o udzielenie zamówień publicznych w zakresie:

- merytorycznej oceny wyjaśnień dotyczących konkretnych elementów oferty, mających wpływ na wysokość zaoferowanej ceny, stosownie do art. 226 w związku z art. 224 ust. 1, ust. 2 pkt 1 i ust. 6 ustawy Prawo zamówień publicznych z dnia 11 września 2019 r. (Dz. U z 2021 r., poz. 1129 z późn. zm.),
- merytorycznej oceny ustawowych przesłanek dopuszczalności zmian umowy, stosownie do art. 455 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy, mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 305 z późn. zm.).

W zakresie dochodów z mienia Skarbu Państwa:

- *W latach 2018 - 2021 (do dnia zakończenia kontroli) zaniechano dokonania waloryzacji czynszu z tytułu dzierżawy nieruchomości Skarbu Państwa o wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych, naruszając postanowienia umów dzierżawy.*

Zgodnie z art. 162 pkt 1 oraz art. 42 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 2077 z późn. zm.), w toku wykonywania budżetu państwa obowiązują następujące zasady gospodarki finansowej: ustalanie, pobieranie i odprowadzanie dochodów budżetu państwa następuje na zasadach i w terminach wynikających z obowiązujących przepisów. Jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny, oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania.

Zgodnie z art. 11 ust. 1 oraz art. 12 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2016 r. poz. 2147 z późn. zm.), organem reprezentującym Skarb Państwa w sprawach gospodarowania nieruchomościami jest starosta (tutaj Starosta Bieruńsko-Lędziński), wykonujący zadanie z zakresu administracji rządowej. Organy, działające za Skarb Państwa i jednostkę samorządu terytorialnego, są zobowiązane do gospodarowania nieruchomościami w sposób zgodny z zasadami prawidłowej gospodarki.

Powyższe dotyczyło następujących umów:

- *umowa dzierżawy Nr 3/2020 z dnia 11 września 2020 r. (numer karty kontowej 004933);*
- *umowa dzierżawy Nr 2/2020 z dnia 21 sierpnia 2020 r. (numer karty kontowej 004938);*
- *umowa dzierżawy Nr 1/2017 z dnia 29 czerwca 2017 r. (numer karty kontowej 004346);*
- *umowa dzierżawy Nr 2/2018 z 23 maja 2018 r. (numer karty kontowej 004493).*

Zgodnie z postanowieniami § 2 ust. 5 ww. umów, wdzierżawiający może podnieść wysokość czynszu dzierżawnego na dany rok kalendarzowy za pisemnym wypowiedzeniem, nie częściej niż raz do roku i nie więcej niż wynosi wskaźnik cen i usług za poprzedni rok kalendarzowy, podany przez Główny Urząd Statystyczny.

Ponadto ustalono, że w przypadku trzech umów dzierżaw: Nr 1/2020 z dnia 6 lipca 2020 r., Nr 1/2015 z dnia 21 grudnia 2015 r. i Nr 1/2019 z dnia 31 maja 2019 r., nie zapisano w umowie powyższego zapisu o waloryzacji.

Zgodnie z wyjaśnieniami pracowników, w ww. umowach planowano zastosować procedurę wypowiedzenia stawki czynszu dzierżawnego w oparciu o art. 685¹ k.c. w zw. z art. 694 k.c. Ponadto wyjaśniono, że niezależnie od powyższego, do umów, w których nie zawarto klauzul waloryzacyjnych, zostaną zawarte stosowne aneksy.

Ww. wskaźnik podany w latach 2017 - 2020 przez GUS był następujący: w 2017 r. wynosił 2%, w 2018 r. wynosił 1,6%, w 2019 r. wynosił 2,3%, w 2020 r. wynosił 3,4%.

Z zestawienia sporządzonego przez Kierownika Referatu Gospodarki Nieruchomościami wynikało, iż w latach 2018 - 2021 czynsz z uwzględnieniem ww. waloryzacji byłby wyższy o łączną kwotę 344,89 zł.

Obowiązki w zakresie waloryzacji czynszu dzierżawnego nie zostały powierzone żadnemu z pracowników Referatu Gospodarki Nieruchomościami. Osobami odpowiedzialnymi za sporządzenie ww. umów byli ówczesny i obecny Kierownik Referatu Gospodarki Nieruchomościami. Nadzór w tym zakresie pełnił Naczelnik Wydziału Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Geodeta Powiatowy.

Wniosek nr 2

Dokonać waloryzacji czynszu dzierżawnego zgodnie z postanowieniami umów Nr 3/2020 z dnia 11 września 2020 r., Nr 2/2020 z dnia 21 sierpnia 2020 r., Nr 1/2017 z dnia 29 czerwca 2017 r., Nr 2/2018 z 23 maja 2018 r. oraz zapewnić waloryzację czynszu wynikającego ze wszystkich obowiązujących umów dzierżaw, mając na uwadze art. 42 ust. 5, art. 162 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 305 z późn. zm.) oraz art. 12 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2021 r. poz. 2199 z późn. zm.), a ponadto art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych.

- *Do dnia zakończenia kontroli, tj. 23 grudnia 2021 r., zaniechano ustalenia i dochodzenia należności z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości Skarbu Państwa o łącznej powierzchni 582.864,00 m² przez pięć podmiotów. Zgodnie z art. 162 pkt 1 oraz art. 42 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 2077 z późn. zm.), w toku wykonywania budżetu państwa obowiązują następujące zasady gospodarki finansowej: ustalanie, pobieranie i odprowadzanie dochodów budżetu państwa następuje na zasadach i w terminach wynikających z obowiązujących przepisów. Jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny, oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania.*

Ponadto, stosownie do art. 23 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2016 r. poz. 2147 z późn. zm.), zasobem nieruchomości Skarbu Państwa gospodarują, starostowie, wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej, a w szczególności: wykonują czynności związane z naliczaniem należności za nieruchomości udostępniane z zasobu oraz prowadzą windykację tych należności. Organem reprezentującym Skarb Państwa w sprawach gospodarowania nieruchomościami jest starosta, wykonujący zadanie z zakresu administracji rządowej.

W okresie objętym kontrolą, pięć podmiotów korzystało bezumownie z 248 działek (o łącznej powierzchni 582.864,00 m²) będących własnością Skarbu Państwa. Nie podjęto działań mających na celu ustalenie, naliczenie oraz wyegzekwowanie należności z tego tytułu.

Pismem z dnia 18 stycznia 2019 r. Wojewoda Śląski powiadomił Starostę Powiatu o zachodzącym ryzyku utraty przez Skarb Państwa własności niektórych nieruchomości na skutek zasiedzenia ich przez państwowe osoby prawne lub następców prawnych tych osób prawnych z dniem 1 lutego 2019 r.

W związku z tym Starosta Powiatu występował do sądów powszechnych, właściwych ze względu na miejsce położenia nieruchomości, z pozwami o wydanie nieruchomości celem przerwania biegu zasiedzenia nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa.

Nie podjęto działań celem ustalenia opłaty za bezumowne korzystanie z nieruchomości w ww. zakresie.

W trakcie kontroli zarządzeniem Nr 20/2021 Starosty Bieruńsko-Lędzińskiego z dnia 1 grudnia 2021 r. wprowadzono procedurę dotyczącą naliczania wynagrodzenia z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości Skarbu Państwa.

Osobą odpowiedzialną za prowadzenie spraw przed sądami powszechnymi dotyczącymi m.in. bezumownego korzystania z nieruchomości od lipca 2021 r. był Kierownik Referatu Gospodarki Nieruchomościami. Nadzór w tym zakresie należał do Naczelnika Wydziału Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami – Geodety Powiatowego.

Wniosek nr 3

Podjąć działania mające na celu naliczenie i wyegzekwowanie wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości Skarbu Państwa bez tytułu prawnego, mając na uwadze art. 162 pkt 1 w związku z art. 42 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 305 z późn. zm.), art. 23 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. 2021 r., poz. 1899 z późn. zm.), oraz postanowienia zarządzenia Starosty Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego Nr 20/2021 z dnia 1 grudnia 2021 r.

W zakresie windykacji należności:

- Do dnia zakończenia kontroli, pozostawiono w księgach rachunkowych Starostwa Powiatowego w Bieruniu przedawnione należności z tytułu opłaty za użytkowanie wieczyste nieruchomości Skarbu Państwa w kwocie 50.497,85 zł. Zgodnie z art. 4 ust. 1 i art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2021 r. poz. 217 z późn. zm.), jednostki obowiązane są stosować przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy, księgi rachunkowe powinny być prowadzone rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i bieżąco.*

Powyższe dotyczyło należności kontrahenta o nr 002591 z tytułu opłaty za użytkowanie wieczyste gruntów Skarbu Państwa za lata 2010 - 2012 w kwocie 50.497,85 zł (w tym należność główna 25.811,16 zł i odsetki 24.686,69 zł).

Kontrahent został wykreślony z Rejestru Przedsiębiorców KRS na dzień 31 sierpnia 2018 r., co wynika z elektronicznego systemu KRS. Z informacji byłego Syndyka Masy Upadłości z dnia 13 marca 2019 r. wynikało, że cały majątek upadłego został zlikwidowany.

Biuro Prawne pismem z dnia 2 kwietnia 2019 r. (potwierdzenie odbioru 02.04.2018 r.) poinformowało Wydział Finansowy Starostwa Powiatowego w Bieruniu o zakończeniu postępowania upadłościowego, rekomendowano rozważenie możliwości umorzenia z urzędu dla tego kontrahenta z uwagi na fakt wykreślenia z właściwego rejestru osób prawnych przy jednoczesnym braku majątku, z którego można by egzekwować należność, a odpowiedzialność z tytułu należności nie przechodzi z mocy prawa na osoby trzecie.

Zgodnie z art. 12a ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2018 r., poz. 2204 z późn. zm.), należności pieniężne z tytułu gospodarowania nieruchomościami mające charakter cywilnoprawny, przypadające Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez starostę wykonującego zadanie z zakresu administracji rządowej, mogą być umarżane w całości, a w przypadkach nieuregulowanych w ww. ustawie stosuje się art. 56, art. 57 i art. 58 ust. 2-4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, przy czym umarżania należności dokonuje starosta wykonujący zadanie z zakresu administracji rządowej, za zgodą wojewody. Stosownie do art. 56 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1870 z późn. zm.), należności mogą być z urzędu umarżane w całości, jeżeli osoba prawna - została wykreślona z właściwego rejestru osób prawnych przy jednoczesnym braku majątku, z którego można by egzekwować należność, a odpowiedzialność z tytułu należności nie przechodzi z mocy prawa na osoby trzecie. Jak stanowi art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2015 r., poz. 782 z późn. zm.), organem reprezentującym Skarb Państwa w sprawach gospodarowania nieruchomościami jest starosta. Natomiast w myśl art. 11a tej samej ustawy, przytoczony wyżej przepis stosuje się do czynności prawnych lub czynności procesowych podejmowanych na rzecz lub w interesie Skarbu Państwa.

Analiza sald należności należała do obowiązków pracowników Wydziału Finansowego, nadzór w tym zakresie sprawował były i obecny Naczelnik Wydziału Finansowego.

Wniosek nr 4

Podjąć działania mające na celu urealnienie danych wynikających z ksiąg rachunkowych Starostwa w zakresie należności z tytułu użytkowania wieczystego kontrahenta o nr konta 002591, co do których zachodzi wysokie prawdopodobieństwo niemożności ich wyegzekwowania, mając na uwadze art. 4 ust. 1 i art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2021 r. poz. 217 z późn. zm.) oraz art. 11 ust. 1 i art. 11a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2021 r., poz. 1899 z późn. zm.) a także art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 305 z późn. zm.).

W zakresie księgowości i sprawozdawczości:

- *W latach 2017 - 2021 do dnia kontroli, nieprawidłowo prowadzono ewidencję nieruchomości wchodzących w skład zasobu Skarbu Państwa poprzez nieujęcie na koncie pozabilansowym 011 „Środki trwałe” - „Nieruchomości Skarbu Państwa” 2.815 działek o wartości 86.805.100,00 zł i powierzchni 3.951.405,00 m².*

Zgodnie z zasadami funkcjonowania konta 011 ujętymi w planie kont dla Starostwa Powiatowego w Bieruniu jako jednostki budżetowej, określonymi w załączniku nr 2 do zarządzenia Nr 35/2017 Starosty Bieruńsko-Lędzińskiego z dnia 29 grudnia 2017 r. ze zm., ewidencja pozabilansowa konta 011 służy do ewidencji mienia Skarbu Państwa. Do konta 011 prowadzona jest analityka z podziałem na grupy środków trwałych.

Zarządzeniem Nr 14/2017 Starosty Bieruńsko-Lędzińskiego z dnia 15 maja 2017 roku w sprawie zmiany zarządzenia Nr 20/2012 w sprawie instrukcji obiegu dowodów księgowych w Starostwie Powiatowym w Bieruniu w § 15 po ust. 3 dodano ust. 3a w brzmieniu: „Dowód „OT” dla środków trwałych zaliczonych w Klasyfikacji Środków Trwałych do grupy 0 — „Grunty” jest sporządzany w miesiącu przekazania do używania tj. w miesiącu, w którym zawarto notarialną umowę sprzedaży lub otrzymano ostateczną decyzję stwierdzającą nabycie gruntu”.

Do dnia kontroli było ujętych w tej ewidencji 57 działek gruntu o powierzchni 282.659,00 m² i wartości 3.663.821,82 zł.

W trakcie kontroli, w dniu 17 grudnia 2021 r. sporządzono dowody OT „Środki trwałe” dla wszystkich działek, które nie zostały dotychczas ujęte w ewidencji pozabilansowej konta 011 „Środki trwałe” (ewidencja mienia Skarbu Państwa) oraz w programie (systemie) środków trwałych (Skarb Państwa).

Przyczyną niebieżącego ujęcia w ewidencji, zgodnie z wyjaśnieniami, był brak sporządzenia dowodów OT przez Naczelnika Wydziału Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami, zgodnie z zarządzeniem Starosty Bieruńsko-Lędzińskiego w sprawie instrukcji obiegu dowodów księgowych w Starostwie Powiatowym w Bieruniu Nr 20/2012 z dnia 25 kwietnia 2012 r. z późn. zm.

Wniosek nr 5

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Starostwa Powiatowego w Bieruniu w zakresie bieżącego prowadzenia ewidencji pozabilansowej konta 011 „Środki trwałe”, stosownie do zasad określonych w planie kont dla Starostwa Powiatowego w Bieruniu, wprowadzonym zarządzeniem Nr 35/2017 Starosty Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego z dnia 29 grudnia 2017 r. ze zmianami, przekazywania informacji o zmianach w stanie środków trwałych w celu bieżącego ich ujmowania w księgach rachunkowych mając na uwadze § 15 ust. 3a zarządzenia Nr 20/2012 w sprawie instrukcji obiegu dowodów księgowych w Starostwie Powiatowym w Bieruniu, ze zmianami, mając na uwadze art. 23 ust 1 pkt 1 oraz art. 12 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2021 r. poz. 1899 z późn. zm.), art. 4 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r., poz. 217 z późn. zm.), a także art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 305 z późn. zm.).

- *W latach 2017 - 2021 do dnia kontroli, w księgach rachunkowych Starostwa Powiatowego w Bieruniu na koncie 011 „Środki trwałe” znajdowały się wartości gruntów pod drogami, co do których nie zostały wydane ostateczne decyzje Wojewody Śląskiego potwierdzające nabycie ich własności przez Powiat Bieruńsko-Lędziński.*

Zgodnie z art. 4 ust. 2, art. 20 ust. 1 oraz art. 24 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2017 r., poz. 2342 z późn. zm.), zdarzenia, w tym operacje gospodarcze, ujmuje się w księgach rachunkowych i wykazuje w sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich treścią ekonomiczną. Do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym. Księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bieżąco, jeżeli: pochodzące z nich informacje umożliwiają sporządzenie w terminie obowiązujących jednostkę sprawozdań finansowych i innych, sprawozdań.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 15 ww. ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, pod pojęciem środka trwałe rozumie się rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki.

Ww. nieruchomości były własnością osób fizycznych, kościelnej osoby prawnej, osoby prawnej, Skarbu Państwa oraz innych gmin.

W dniu 7 listopada 2016 r. Zarząd Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego podjął uchwałę Nr 488/16, w której zobowiązał Geodetę Powiatowego do wyceny gruntów pod drogami powiatowymi przejętych przez Powiat Bieruńsko-Lędziński od dnia 1 stycznia 1999 r., w tym z mocy prawa, a dotychczas nieujętych w ewidencji środków trwałych, według stanu nieruchomości pod drogami powiatowymi na dzień wyceny. Ponadto, Naczelnik Wydziału Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami został zobowiązany do sporządzenia dowodów przyjęcia środka trwałego „OT”, w celu ujęcia w ewidencji środków trwałych.

W dniu 15 listopada 2016 r. Zarząd Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego zatwierdził metody ustalenia wartości działek przyjętych na własność Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego z dniem 1.01.1999 r., w tym z mocy prawa zgodnie z art. 60 oraz art. 73 ustawy z dnia 13 października 1998 r. – Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną.

Następnie w dniu 5 grudnia 2016 r. Zarząd Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego podjął uchwałę Nr 517/16, w której zdecydował o przyjęciu na majątek Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego i ujęciu w ewidencji środków trwałych gruntów pod drogami powiatowymi przejętymi przez Powiat od dnia 1 stycznia 1999 r., w tym z mocy prawa, a dotychczas nie ujętych w ewidencji środków trwałych.

W 2016 r. ujęto w księgach rachunkowych wartość ww. nieruchomości w kwocie 39.718.324,90 zł. W latach 2017 - 2021 zostały wydane decyzje Wojewody Śląskiego potwierdzające nabycie z mocy prawa własności wskazanych w nich nieruchomości.

Zgodnie z wykazem sporządzonym przez Naczelnika Wydziału Finansowego, na dzień zakończenia kontroli w księgach rachunkowych Starostwa Powiatowego w Bieruniu, w ewidencji konta 011 „Środki trwałe”, pozostała wartość gruntów stanowiących z mocy prawa własność Powiatu, co do których nie zostały wydane prawomocne decyzje Wojewody Śląskiego potwierdzające ich nabycie, w kwocie 14.864.378,68 zł.

W konsekwencji w bilansach Starostwa Powiatowego w Bieruniu sporządzonych wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 r., 2018 r., 2019 r., 2020 r. zawyżono środki trwałe odpowiednio o kwotę 34.676.619,93 zł, 18.918.220,73 zł, 16.986.259,11 zł, 16.522.001,85 zł.

Ww. bilanse podpisali: p. Bernard Bednorz – Starosta Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego oraz p. Renata Rduch – Skarbnik Powiatu.

Zadania w zakresie prowadzenia ewidencji księgowej Starostwa (jednostki) należały do pracowników Wydziału Finansowego, nadzór w tym zakresie sprawował były i obecny Naczelnik Wydziału Finansowego.

Wniosek nr 6

Ująć w księgach rachunkowych Starostwa Powiatowego w Bieruniu na koncie 011 „Środki trwałe” wartość nieruchomości gruntowych pod drogami, zgodnie z decyzjami Wojewody Śląskiego potwierdzającymi ich nabycie przez Powiat Bieruńsko-Lędziński, celem zapewnienia rzetelnej prezentacji danych o nieruchomościach w sprawozdaniu finansowym Powiatu, mając na uwadze art. 3 ust. 1 pkt 15, art. 4 ust 2, art. 20 ust. 1, art. 24 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r., poz. 217 z późn. zm.).

- *W latach 2017 - 2019 nieprawidłowo ujmowano w księgach rachunkowych organu (budżetu) Powiatu operacje z tytułu udziałów powiatu w podatku CIT zapisami ujemnymi oraz operacje związane z projektem współfinansowanym z budżetu Unii Europejskiej (2019) poprzez założenie dwóch kont analitycznych dla realizacji projektu pn.: „Uczniowie PZS Bieruń na drodze sukcesu w karierze zawodowej”, co polegało na tym, że na jednym koncie po stronie Wn ujmowano wpływy, a na drugim koncie po stronie Ma ujmowano wydatki. Powyższe było niezgodnie z zasadami funkcjonowania odpowiednio konta 224, 240 określonymi w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017 r., poz. 760 z późn. zm.), jak również w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017 r., poz. 1911 z późn. zm.). Powyższym również naruszono zasady określone w planie kont księgi głównej budżetu powiatu- „Powiat Bieruńsko-Lędziński – Budżet Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego” stanowiącego załącznik Nr 1 do zarządzenia Nr 35/2017 Starosty Bieruńsko-Lędzińskiego z dnia 29 grudnia 2017 r. w sprawie planu kont dla budżetu powiatu i Starostwa Powiatowego w Bieruniu ze zmianą wprowadzoną zarządzeniem Starosty Bieruńsko-Lędzińskiego Nr 26/2018 z dnia 4 lipca 2018 r.*

Zgodnie ze wskazanymi przepisami, konto 224 „Rozrachunki budżetu” służy m.in. do ewidencji rozrachunków z innymi budżetami, w tym z tytułu dotacji. Ewidencja szczegółowa do konta 224 powinna umożliwić ustalenie stanu należności i zobowiązań według poszczególnych tytułów. Konto 224 może wykazywać dwa salda. Saldo Wn konta 224 oznacza stan należności, a saldo Ma konta 224 - stan zobowiązań budżetu z tytułu pozostałych rozrachunków, następnie konto 240 „Pozostałe rozrachunki” służy do ewidencji innych rozrachunków związanych z realizacją budżetu, z wyjątkiem rozrachunków i rozliczeń ujmowanych na kontach: 222, 223, 224, 225, 250, 260. Ewidencja szczegółowa do konta 240 powinna umożliwić ustalenie stanu rozrachunków według poszczególnych tytułów oraz według kontrahentów. Konto 240 może wykazywać dwa salda. Saldo Wn konta 240 oznacza stan należności, a saldo Ma konta 240 stan zobowiązań z tytułu pozostałych rozrachunków.

Udziały j.s.t. w podatku CIT ujmowano zapisem ujemnym na koncie Wn 224 „Rozrachunki Budżetu” oraz Ma 901 „Dochody Budżetu” zamiast zapisem Ma 224 Wn 901.

Zgodnie z wyjaśnieniami p. Renaty Rduch – Skarbnika Powiatu powyższe wynikało z przyjętych informacji o udziałach jednostek samorządu terytorialnego w podatku CIT również zapisem ujemnym przez Ministerstwo. Powyższy zapis był podyktowany ustawieniami systemu finansowo-księgowego w zakresie wykazywania danych w sprawozdaniu budżetowym. Przyjęty sposób ewidencjonowania ww. zdarzeń gospodarczych miał bezpośredni wpływ na zaniżenie sald końcowych Wn oraz Ma konta 224, 240. Jednak mimo tego dane prezentowane w sprawozdaniach budżetowych oraz sprawozdaniach finansowych były wykazywane w prawidłowych wartościach.

Ze sporządzonych na koniec roku zestawień obrotów i sald kont księgi głównej występowały na koncie 224 „Rozrachunki budżetu” salda Wn i Ma według stanu na dzień:

- *31 grudnia 2017 r. zaniżone o kwotę 273,90 zł,*
- *31 grudnia 2018 r. zaniżone o kwotę 244,97 zł.*
- *31 grudnia 2019 r. zaniżono w kwocie 1.499,12 zł.*

Na koncie 240 „Pozostałe rozrachunki” saldo Wn i Ma według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. zawyżono w kwocie 126.522,40 zł.

W bilansach z wykonania budżetu Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego wg stanu na dzień 31 grudnia: 2017 r., 2018 r., 2019 r. dane wykazano w prawidłowych kwotach zgodnie ze stanem faktycznym.

Zadania w zakresie prowadzenia ewidencji księgowej organu (budżetu) oraz sporządzania zestawień obrotów i sald kont księgi głównej na okresy sprawozdawcze należały do pracowników Wydziału Finansowego. Nadzór w tym zakresie należał do p. Renaty Rduch – Skarbnika Powiatu.

Wniosek nr 7

Zapewnić prawidłowe prowadzenie ewidencji księgowej na kontach rozrachunkowych, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217 z późn. zm.), stosownie do zasad funkcjonowania konta 224, 240 określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020 r. poz. 342) oraz zakładowego planu kont, mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 305 z późn. zm.).

- *W latach 2017 - 2021 (do dnia 30 września) w sprawozdaniach Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego w kolumnie „Dochody otrzymane” w dziale 756 „Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem”, rozdziale 75622 „Udziały powiatów w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa”, paragrafie 0020 „Wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych”, wykazano*

otrzymane udziały w kwocie innej niż wynikało to z ksiąg rachunkowych organu oraz wpływów środków z tego tytułu na bankowy rachunek budżetu.

Naruszono tym § 3 ust. 1a pkt 2c Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego stanowiącej załącznik nr 39 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2016 r., poz. 1015 z późn. zm.) oraz § 3 ust. 2 pkt 2c Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego stanowiącej załącznik nr 36 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2018 r., poz. 109 z późn. zm.) oraz § 6 ust. 1 pkt 1 i 3, § 9 ust 1 i ust. 2 ww. rozporządzeń.

Zgodnie z powyższymi przepisami, dochody budżetowe pobierane przez urzędy skarbowe na rzecz jednostki samorządu terytorialnego z tytułu: udziału jednostek samorządu terytorialnego w podatku dochodowym od osób prawnych wykazuje się w sprawozdaniach za marzec, czerwiec, wrzesień i rok budżetowy w sposób następujący: w kolumnie „Dochody otrzymane” wykazuje się kwoty dochodów otrzymanych na rachunek bankowy jednostki w okresie sprawozdawczym, pomniejszone o dokonane zwroty. Sprawozdania: jednostkowe są sporządzane przez kierowników jednostek organizacyjnych, na podstawie ewidencji księgowej; zbiorcze, w szczególności sprawozdań jednostkowych - są sporządzane przez przewodniczących zarządów jednostek samorządu terytorialnego na podstawie sprawozdań jednostkowych jednostek im podległych oraz sprawozdania jednostkowego jednostki samorządu terytorialnego, jako jednostki budżetowej i jako organu. Kierownicy jednostek, są obowiązani sporządzać sprawozdania rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Kwoty wykazane w sprawozdaniach powinny być zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

Powyższe dotyczyło sprawozdań Rb-27S za okres od początku roku do dnia:

- 31 grudnia 2017 r. w kolumnie dochody otrzymane wykazano wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych w łącznej kwocie 361.292,18 zł. Zgodnie z ewidencją księgową (organu) konta 133 „Rachunek budżetu” w okresie od stycznia do grudnia 2017 r. na rachunek budżetu wpłynęły dochody z tego tytułu w łącznej kwocie 388.684,21 zł, pomniejszone o dokonane zwroty w łącznej kwocie 25.989,18 zł, co dało kwotę 362.695,03 zł. Różnica stanowiła kwotę 1.402,85 zł;
- 31 grudnia 2018 r. w kolumnie dochody otrzymane wykazano wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych w łącznej kwocie 385.591,82 zł. Zgodnie z ewidencją księgową (organu) konta 133 „Rachunek budżetu” w okresie od stycznia do grudnia 2018 r. na rachunek budżetu wpłynęły dochody z tego tytułu w łącznej kwocie 396.091,03 zł, pomniejszone o dokonane zwroty w łącznej kwocie 8.867,16 zł, co dało kwotę 387.223,87 zł. Różnica stanowiła kwotę 1.632,05 zł;
- 31 grudnia 2019 r. w kolumnie dochody otrzymane wykazano wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych w łącznej kwocie 919.095,01 zł. Zgodnie z ewidencją księgową (organu) konta 133 „Rachunek budżetu” w okresie od stycznia do grudnia 2019 r. na rachunek budżetu wpłynęły dochody z tego tytułu w łącznej kwocie 922.230,67 zł, pomniejszone o dokonane zwroty w kwocie 6,73 zł, co dało kwotę 922.223,94 zł. Różnica stanowiła kwotę 3.128,93 zł;
- 31 grudnia 2020 r. w kolumnie dochody otrzymane wykazano wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych w łącznej kwocie 497.407,49 zł. Zgodnie z ewidencją księgową (organu) konta 133 „Rachunek budżetu” w okresie od stycznia do grudnia 2020 r. na rachunek budżetu wpłynęły dochody z tego w łącznej kwocie 500.636,39 zł, pomniejszone o dokonane zwroty w kwocie 0,00 zł. Różnica stanowiła kwotę 3.228,90 zł.

- 30 września 2021 r. w kolumnie dochody otrzymane wykazano wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych w łącznej kwocie 744.743,02 zł. Zgodnie z ewidencją księgową konta 133 „Rachunek budżetu” w okresie od stycznia do września 2021 r. na rachunek budżetu wpłynęły dochody z tego tytułu w łącznej kwocie 744.928,34 zł, pomniejszone o dokonane zwroty w kwocie 0,00 zł. Różnica stanowiła kwotę 185,32 zł.

Sprawozdania (jednostkowe) Rb-27S roczne sprawozdanie z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia: 31 grudnia 2017 r. sporządzone 30 marca 2018 r., 31 grudnia 2018 r. sporządzone 29 marca 2019 r. korekta, 31 grudnia 2019 r. sporządzone 14 kwietnia 2020 r. korekta nr 2, 31 grudnia 2020 r. sporządzone 19 lutego 2021 r. korekta, 30 września 2021 r. sporządzone 26 października 2021 r. korekta nr 1, podpisali: p. Bernard Bednorz – Starosta Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego oraz p. Renata Rduch – Skarbnik Powiatu.

Sprawozdania (zbiorcze) Rb-27S roczne sprawozdanie z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia: 31 grudnia 2017 r.: sporządzone 3 kwietnia 2018 r. korekta nr 1, 31 grudnia 2018 r. sporządzone 29 marca 2019 r. korekta nr 1, 31 grudnia 2019 r. sporządzone 14 kwietnia korekta nr 2, 31 grudnia 2019 r. sporządzone 25 marca 2021 r. korekta nr 1, 30 września 2021 sporządzone 26 października 2021 r. korekta nr 1, podpisali: p. Bernard Bednorz – Starosta Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego oraz p. Renata Rduch – Skarbnik Powiatu.

Zadania w zakresie przygotowania danych niezbędnych do sporządzania sprawozdań jednostkowych i zbiorczych Rb-27S należały do byłego Naczelnika Wydziału Finansowego (2017-2018), Inspektora Wydziału Finansowego (2019-2021), byłego Zastępcy Naczelnika ww. Wydziału (2020-2021) oraz obecnego Naczelnika ww. Wydziału (od 20 września 2021 r.). Bezpośredni nadzór nad ww. Wydziałem należał do p. Renaty Rduch – Skarbnika Powiatu.

- *W bilansie Starostwa Powiatowego w Bieruniu na dzień 31 grudnia: 2017 r., 2018 r., 2019 r. oraz 2020 r. wykazano stany aktywów i pasywów na dzień kończący bieżący rok obrotowy w innych kwotach, niż wynikały z ewidencji księgowej na dzień 31 grudnia: 2017 r., 2018 r. 2019 r., 2020 r. poprzez zaniżenie należności i zobowiązań w 2017 r. o kwotę 1.968,00 zł, w 2018 r. o kwotę 1.742,50 zł, w 2019 r. o kwotę 3.081,86 zł, w 2020 r. o kwotę 3.899,58 zł.*

Sprawozdanie finansowe: bilans jednostki za 2017 r., należało sporządzić zgodnie z § 17 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U z 2017 r., poz. 760) – obowiązujący do dnia 31 grudnia 2017 r.

Sprawozdanie finansowe: bilans jednostki za 2018 r., 2019 r. oraz za 2020 r. należało sporządzić zgodnie z § 23 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017 r., poz. 1911 z późn. zm.). Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r.

o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r., poz. 1047 z późn. zm.), zdarzenia, w tym operacje gospodarcze, ujmuje się w księgach rachunkowych i wykazuje w sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich treścią ekonomiczną.

W bilansie Starostwa Powiatowego w Bieruniu według stanu na dzień:

- 31 grudnia 2017 r.

po stronie aktywów w poz. B.II. Należności krótkoterminowe wykazano łączną kwotę 4.244.648,08 zł, natomiast zgodnie z ewidencją księgową kont Starostwa łącznie należności jednostki wynosiły 4.246.616,08 zł. Różnica wynosiła kwotę 1.968,00 zł;

po stronie pasywów w poz. II. Zobowiązania krótkoterminowe wykazano łączną kwotę 1.714.134,41 zł, natomiast zgodnie z ewidencją księgową kont Starostwa łącznie zobowiązania jednostki wynosiły 1.716.102,41 zł. Różnica wynosiła 1.968,00 zł;

- 31 grudnia 2018 r.

po stronie aktywów w poz. B.II. Należności krótkoterminowe wykazano łączną kwotę 4.221.297,35 zł, natomiast zgodnie z ewidencją księgową kont Starostwa łącznie należności jednostki wynosiły 4.223.039,85 zł. Różnica wynosiła kwotę 1.742,50 zł;

po stronie pasywa w poz. II. Zobowiązania krótkoterminowe wykazano łączną kwotę 1.793.289,98 zł, natomiast zgodnie z ewidencją księgową kont Starostwa łącznie zobowiązania jednostki wynosiły 1.795.032,48 zł. Różnica wynosiła 1.742,50 zł;

- 31 grudnia 2019 r.

po stronie Aktywa w poz. B.II. Należności krótkoterminowe wykazano łączną kwotę 2.719.039,35 zł, natomiast zgodnie z ewidencją księgową kont Starostwa łącznie należności jednostki wynosiły 2.722.121,21 zł. Różnica wynosiła kwotę 3.081,86 zł;

po stronie pasywa w poz. II. Zobowiązania krótkoterminowe wykazano łączną kwotę 2.139.937,46 zł, natomiast zgodnie z ewidencją księgową kont Starostwa łącznie zobowiązania jednostki wynosiły 2.143.019,32 zł. Różnica wynosiła 3.081,86 zł;

- 31 grudnia 2020 r.

po stronie Aktywa w poz. B.II. Należności krótkoterminowe wykazano łączną kwotę 3.029.201,57 zł, natomiast zgodnie z ewidencją księgową kont Starostwa łącznie należności jednostki wynosiły 3.033.101,15 zł. Różnica wynosiła kwotę 3.899,58 zł;

po stronie pasywa w poz. II. Zobowiązania krótkoterminowe wykazano łączną kwotę 2.485.859,70 zł, natomiast zgodnie z ewidencją księgową kont Starostwa łącznie zobowiązania jednostki wynosiły 2.489.759,28 zł. Różnica wynosiła 3.899,58 zł;

Przyczyną powyższego był błąd pracownika Wydziału Finansowego, który przygotowując bilans nie ujął wszystkich danych z systemu księgowego.

Bilans jednostki budżetowej Starostwo Powiatowe w Bieruniu na dzień: 31 grudnia 2020 r. – sporządzony 31 marca 2021 r., 31 grudnia 2019 r. – sporządzony 31 marca 2020 r., 31 grudnia 2018 r. – sporządzony 29 marca 2019 r., 31 grudnia 2017 r. – sporządzony 9 kwietnia 2018 r (korekta nr 1), podpisali: p. Bernard Bednorz – Starosta Powiatu Bieruńsko- Lędzińskiego oraz p. Renata Rduch – Skarbnik Powiatu.

Zgodnie z zakresami czynności sporządzanie bilansu jednostki budżetowej Starostwa Powiatowego w Bieruniu należały do byłego Naczelnika Wydziału Finansowego (2017 - 2018), Inspektora Wydziału Finansowego (2019-2021), byłego Zastępcy Naczelnika ww. Wydziału (2020 - 2021) oraz obecnego Naczelnika ww. Wydziału (od 20 września 2021 r.). Bezpośredni nadzór nad ww. Wydziałem należał do p. Renaty Rduch – Skarbnika Powiatu.

Wniosek nr 8

Zapewnić prawidłowe sporządzenie sprawozdania finansowego Starostwa Powiatowego w Bieruniu poprzez ujęcie stanu aktywów, pasywów zgodnie z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej, stosownie do art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r., poz. 217 z późn. zm.) oraz § 23 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020 r., poz. 342).

Stosownie do treści art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2137 z późn. zm.), sprawozdanie o sposobie realizacji wniosków pokontrolnych należy przedłożyć Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Katowicach, **w terminie 30 dni** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Do wniosków pokontrolnych zawartych w niniejszym wystąpieniu przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń **w zakresie wymienionym w art. 9 ust. 4** ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych. Zastrzeżenia można wnosić do **Kolegium** tutejszej Izby, **w terminie 14 dni** od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

Prezes
Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Katowicach
Daniel Kołodziej

Elektronicznie podpisany przez Daniel Kołodziej